

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 800
Letna naročnina . . . . . L. 1.500
Letna inozemstvo . . . . . L. 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XI. - Štev. 37

Gorica - četrtek 10. septembra 1959 - Trst

Posamezna številka L 30

Skupno boleče vprašanje

Poročilo ameriške komisije o jugoslovanskih beguncih

Letošnje leto beguncev je povsod zbudilo večje zanimanje za to mučno in bolečo zadevo. Zadnje poletje se je na drugi strani zopet povečalo število prebegov iz Jugoslavije v Italijo in Avstrijo ter celo v Grčijo. Jugoslovanski časopisi niso šli mimo tega dejstva in so po svoje pisali o življenju v begunskih taboriščih, da bi ljudi prestrašili. Podoben članek smo brali tudi v Primorskem dnevniku. Naš časopis je beguncem vedno posvečal veliko pažnjo z željo, da ljudem koristi s pametnim nasvetom in objektivnim poročanjem. Zato smo se odločili, da priobčimo del poročila, ki ga je o beguncih izdala letos zasebna ameriška organizacija z imenom »Zellerbachova komisija za proučevanje evropskega begunskega vprašanja«, in sicer oni del, ki se tiče jugoslovanskih beguncev.

*
»Leta 1957 je kakih 26.000 jugoslovanskih beguncev prekorajilo mejo v Avstrijo, Italijo in Grčijo; leta 1958 pa kakih 12.000. Na zahodu se je pojavila tendenca, da štejejo te begunce med »ekonomske emigrante«, ne pa za politične begunce. Komisija sodi, da ta definicija nič ne pove in da jugoslovanski begunci, podobno kot begunci iz drugih komunističnih držav, bežijo iz mešanice političnih, gospodarskih in osebnih razlogov. Omenjena definicija o jugoslovanskih beguncih se sedaj uporablja kot opravičilo za dva različna postopka — enega za jugoslovanske begunce, drugega in drugačnega pa za begunce iz ostalih komunističnih držav. Najbolj vznemirljiva stran tega dvojnega merila je ta, da so 60 odstotkov jugoslovanskih beguncev, ki so pribežali v Avstrijo leta 1958, proglasili za »gospodarske emigrante«, jim odrekli pravico do političnega azila in jih vrnili v državo, odkoder so pobegnili. Za tiste, ki niso bili vrnjeni in ki sicer imajo teoretično pravico do pomoči ameriške organizacije za reševanje beguncev, so uporabili prej omenjeno definicijo o gospodarskih beguncih in zato nimajo pravice do nekaterih vrst pomoči, ki je na razpolago ostalim beguncem.«

»Na komisijo je napravila globok vtis mladost teh beguncev. Skoraj 80 odstotkov med njimi je starih manj kot 25 let. To niso nikakoli zločinci, ampak povprečni delavci, kmetje in študentje. Za beg so se odločili iz razloga, ker so pač del generacije, ki je v vrenju po kom. svetu.«

»Kakor vprašanje »trdega jedra beguncev«, tudi priliv jugoslovanskih beguncev kaže na potrebo, da se naj begunsko vprašanje obravnava kot skupna zadeva vseh zahodnih držav. Države, v katere begunci bežijo, so seveda začele kazati znake, da so se naveličale nositi skoraj vso breme novih beguncev. Če je Avstrija v zadnjem času vračala 60 odstotkov vseh prebeglih Jugoslovancev, je to storila zato, ker nimajo možnosti emigracije in ker ne uživajo podpore ameriške organizacije za reševanje beguncev. In Avstrija, ki je po vojni potrpežljivo nosila breme beguncev, se je nekoliko naveličala prakse dajanja političnega zavetišča brez vseh omejitev, medtem ko toliko drugih zahodnih držav omili svoje omejitve samo, kadar gre za madžarske begunce in sicer samo v številu, ki je v skladu z domačim notranje političnim položajem, ne pa s položajem v Evropi.«

»Komisija končno misli, da dejstvo, da na zahodu smatrajo, da je v državnem interesu finančno podpreti jugoslovansko državo, istočasno ne pomeni, da je jugoslovanska vlada opustila značilnosti komunističnega pritiska ali — da uporabimo uradno terminologijo — da je Jugoslavija prenehala biti »begunec proizvajajoča država«. Vprašanje pomoči jugoslovanski vladi in vprašanje pomoči jugoslovanskim beguncem je treba držati vsak sebi. Prvo je treba reševati po vidikih politične koristnosti, drugo pa na podlagi moralnih in človeških načel.«

»Komisija poziva vlado Združenih ameriških držav, Visokega komisarja Združenih narodov za begunce, vlade Avstrije, Italije in Grčije, da ne uporabljajo dvojnega merila: enega za jugoslovanske begunce, drugega za begunce ostalih narodnosti. To pomeni, da naj ameriška organizacija za reševanje beguncev Jugoslovancem nudi isto pomoč kot beguncem drugih narodnosti, da se jim naj odprejo možnosti za emigracijo v prekomorske dežele, in da se naj Avstrija v pričakovanju takih olajšav vrne k bolj liberalni begunski politiki povojnih let.«

»Položaj jugoslovanskih beguncev tudi kaže na potrebo po novi oceni in po novem tolmačenju glavnih definicij v Zenevski konvenciji o beguncih. Po tej konvenciji je begunec tisti, ki je bil preganjan ali se upravičeno boji preganjanja. Dejstvo je, da velika večina beguncev iz vseh komunističnih držav beži ne zato, ker so se bali skorajšnji aretaciji, ampak preprosto zato, ker je zanje življenje pod komunistom postalo nezno. Bežali so zaradi dejstva vsakodnevnega preganjanja in ne toliko zaradi strahu pred osebnim preganjanjem.«

Pred sestankom Eisenhower-Hruščev

Predsednik ZDA Eisenhower je, kakor zgleđa, uspešno zaključil svoje potovanje po evropskih prestolnicah. Pričelo se je v Bonnu, v Londonu nadaljevalo, ter v Parizu končalo. — Zadnja in najbolj težavna postaja je bil vsekakor Pariz. Že nekaj časa sem se je Francija kujala ter grozila, da bo šla svojo pot, če je ne bodo njeni atlantski zavezniki ter v prvi vrsti Amerika podprle v Severni Afriki. Bilo bi skrajno nevarno in za zapadno Evropo usodno, da se Francija izolira od ostalih zaveznikov. Uspeh Eisenhowerjevega poslanstva je bil zato v glavnem odvisen od razgovorov z generalom De Gaullem. Kajti glavni cilj predsednikovega prihoda v Evropo je bil prav ta, da uglaadi razna nasprotstva med atlantskimi zavezniki ter jim vlije novega poguma, duha enotnosti in sloge na predvečer Hruščevega obiska v Ameriki.

SREČANJE Z DE GAULLOM

Tudi v Parizu so sprejeli Eisenhowerja zelo prisrčno in navdušeno. Dve sto tisoč Parižanov ali morda še več se je zgrnilo na ulice, koder je šel predsednikov sprevod, ter ga burno pozdravljalo na vsakem koraku. Višek je narodno navdušenje doseglo v sredo popoldne ob Slavoloku zmag, kjer je Ike položil venec na grob neznanega junaka, ter nato preko Elizejskih poljan do pred Mestne palače. Tu sta oba predsednika, De Gaulle in Ike, imela s balkona kratak nagovor. Najprej je De Gaulle slovesno naznanil kakor po težki operaciji, da je že v prvem razgovoru z ameriškim gostom »šlo vse dobro«. Nato je povzel besedo Eisenhower, ki ga je prisrčno navdušenje množice tako ganilo, da je zaključil govor z besedami: »Vas imam rad vse brez izjeme« v francoščini.

Prisrčno je bilo tudi srečanje med obema predsednikoma.

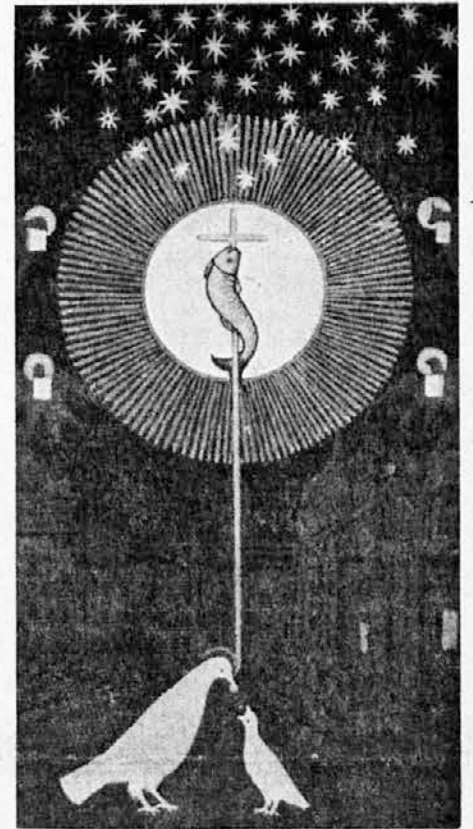
Uradni razgovori so bili tajni; prisostvovala sta samo tolmača ter le deloma zunanji ministri. O čem sta se Eisenhower in De Gaulle na štiri oči razgovarjala in kako sta se sporazumela, ne

Pogled katoliške Italije je ta teden obrnjen na Sicilijo. Tam se v Cataniji, mestu sv. mučenice Agate, vrši veliki narodni evharistični kongres. Začel se je v nedeljo ob navzočnosti posebnega pooblaščenca sv. očeta kardinala Mimmiya in še treh drugih kardinalov ter velikega števila škofov s Sicilije in iz vse Italije. Prišel je tudi sam ministrski predsednik Segni z nekaterimi ministri in podministri, da podčrta, kako je ta verska manifestacija važna za vso državo. Saj ne gre samo za velik kongres v čast Jezusu v sv. Evharistiji, temveč tudi za vsenarodno posvetitev Srcu Marijenu in s tem za izpolnitev želje, ki jo je Marija sama izrazila v Fatimi, ko je rekla: »Naj se svet posveti mojemu brezmadežnemu Srcu!« Poleg teh najvišjih predstavnikov Cerkve in države se je v Cataniji nateklo brez številna vernega ljudstva s Sicilije in s celine polotoka. Se več jih pričaujejo v nedeljo 13. t. m., ko se bo kongres zaključil in bo papežev legat slovesno posvetil Italijo Srcu Marijenu. — Pri tem ne smemo pozabiti, da je najodličnejši gost na kongresu fatimska M. B. Potem ko je obiskala vsa večja mesta v Italiji, je preteklo nedeljo s helikopterjem pristala na glavnem trgu v Cataniji, da tam ostane do konca kongresa.

Sedanji evharistični kongres v Cataniji je XVI. v vrsti ital. narodnih evhar. kongresov. Geslo njegovo je: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!« Vse delo raznih odsekov in zborovanj, ki se v tem tednu vrše v Cataniji, je razlaga te prošnje iz očenaša, ki je tako primerna za tak kongres. Saj v Gospodovi molitvi ne prosimo toliko za telesni kruh, temveč predvsem za angelski kruh, ki ga je Jezus obljubil v govoru pri Kafarnaumu: »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes.« Da to resnico na kongresu v Cataniji še bolj

kujejo v nedeljo 13. t. m., ko se bo kongres zaključil in bo papežev legat slovesno posvetil Italijo Srcu Marijenu. — Pri tem ne smemo pozabiti, da je najodličnejši gost na kongresu fatimska M. B. Potem ko je obiskala vsa večja mesta v Italiji, je preteklo nedeljo s helikopterjem pristala na glavnem trgu v Cataniji, da tam ostane do konca kongresa.

poudarijo, so poskrbeli nekateri Arabci iz okolice Kafarnauma, ki so v Catanijo prinesli pšenice zrasle na poljih ob Genezareškem jezeru, kjer je Jezus učil in prvič obljubil, da nam da svoje Telo

V tem znamenju se vrši sedanji evhar. kongres v Cataniji. Riba — Kristus je središče vesolja in zgodovine. On sonce pravice in naša hrana, mi ubožne golobice, ki se od njega živimo

v jed in svojo Kri v pijačo. To pšenico so zmleli in iz nje spekli hostije, s katerimi se bodo darovale sv. maše in se obhajali verniki na tem evharističnem kongresu. Pač lepa misel, ki naj še bolj poudari zvezo med Jezusovo obljubo in njeno uresničitvijo povsod pri sv. mašah, posebno še na takih slovesnih evharističnih manifestacijah.

Evharistično misel tega kongresa izraža tudi simbolična podoba, ki so jo nalašč za ta kongres narisali v šoli Beato Angelico v Milanu. Kristus je sonce pravega življenja (Nadaljevanje na 3. strani)

Laos prosi pomoč OZN

Dogodki v Laosu so nepričakovano zavzeli resen obseg. Komunistični uporniki so začeli prav sistematično napadati vladne čete z očitnim namenom, da se čimprej polastijo svobodne države Laosa. Pri tem jim seveda pridno pomagajo severno-vietnamski in kitajski komunisti, ki jim pošiljajo izdatno pomoč v modernem orožju ter vojaštvu.

Laoska vlada ni mogla mirne duše gledati, saj njena redna vojska šteje komaj 25 tisoč mož in se je zato pritožila na Združene narode ter zaprosila, naj pošljejo v Laos mednarodni vojaški zbor, ker meni, da gre za očitno vmešavanje kitajskih komunistov v njene notranje zadeve. Glavni tajnik Hammarskjöld je po podrobnem posvetovanju z laoskim delegatom pristal na sklicanje Varnostnega sveta za v ponedeljek zvečer. — Medtem je kom. Severni Vietnam obtožil ZDA, da so one odgovorne za sedanji položaj v Laosu.

Kaj se za vsem tem skriva? In

zakaj so se komunisti odločili za te gverilske izpade prav na predvečer prihoda poglavarja komunizma v Ameriko? Ali jim je Sovj. zveza naročila ter jih moralno podpirala, ali kitajski komunisti rovarijo v Laosu na svojo roko? Na vsak način do danes nismo iz ust Hruščeva slišali še besede graje.

Ko je v ponedeljek popoldne prišlo do razpravljanja o Laosu pred VS, se je sovjetski zastopnik Sobolev sicer uprl, da bi o tem razpravljali, toda pri glasovanju je povsem pogorel: za svoj predlog je glasoval le on sam, proti pa vseh ostalih 10 držav. To glasovanje je bilo velik poraz za Sovjete in vse komuniste. Odmev se je začel v osrčju Laosa; kar ne nadoma so namreč komunistični gverilci prenehali z napadi in se deloma umaknili iz Laosa. Kaj se je zgodilo? Nihče za gotovo ne ve še. Verjetno, da so se komunisti ustrašili svetovne javnosti, ki je tako enodušno nastopila zoper nje, in so se še enkrat potuhnili, pričakujoč boljše priliko.

NAŠ TEDEN V CERKVI

13.9. nedelja, 17. pob.: sv. Notburga, dev.
14.9. ponedeljek: Povišanje sv. Križa
15.9. torek: Marija 7 žalosti
16.9. sreda (kvatrina): sv. Kornelij in sv. Ciprijan, m.
17.9. četrtek: Rane sv. Frančiška, sv. Lambert
18.9. petek (kvatrina): sv. Jožef Kupertinski, spozn.
19.9. sobota (kvatrina): sv. Januarius in tov., m.

SV. JANUARIJ je bil škof v Beneventu. Bil je mučen pod cesarjem Dioklecijanom 19. 9. 305.

17. nedelja po Binkoštih

Sv. maša nas vzpodbuja k zvestobi do krščanskega poklica. Spominja nas predvsem na dve največji zapovedi, na dolžno ljubezen do Boga in do bližnjega. Krščanski poklic je poklic svetosti, poklic lepega in svetega življenja. Vsak kristjan je dolžan živeti brezmadežno življenje, polno ljubezni do Boga in do ljudi. Le tako življenje je stvarniku všeč in le tako pripravljamo večno blaženost v nebesih. Svet je, žal, daleč od tega. Svet ima druge želje in druge težnje. Božja logika je pa vedno ista in nespremenljiva. In za nas ni odločilno mnenje in mišljenje ljudi, ampak vsemogočnega Boga. On bo izrekel poslednjo sodbo za vsako človeško dušo in ta sodba bo veljavna za vso brezskrajno večnost. Edino pametno je torej, da živimo po božji volji, po božji postavi in po božjih željah.

Vstopni spev slavi in poziva božjo pravičnost in božje usmiljenje. Hkrati kliče vsem ljudem pomenljive besede: »Blagor njim, ki žive brezmadežno, ki hodijo po postavi Gospodovi!« — Svet ljubi greh, Bog pa ukazuje svetost. Svet povišuje postavu hudega duha, Bog pa predpisuje s svojo. A resnična rešitev je le ena: v Bogu, v božji postavi in brezgrešnem življenju. Verujemo Bogu in vršimo njegovo voljo!

Cudovit je Bog v svojih svetnikih. Na poseben način je čudovit v sv. Januariusu — še sedaj.

Mučen je bil v mestu Pozzuoli. Nečaj njegove krvi so, po tedanji navadi, prestregli in je še sedaj shranjena v dveh stekleničah (ampulah).

Ta kri, sicer strjena, postane tekoča, ko stekleničici približajo relikvijam svetnikovim, in sicer prvo nedeljo v maju, 19. septembra in 16. decembra.

Leta 1903 so razpisali veliko nagrado tistemu, kateri bi dokazal, da je to dejstvo le naravno. Nagrada še čaka na zmagovalca.

Prošnja prosi Stvarnika, da nas obvaruje okuženja hudega duha in da nas navaja k Sebi.

Berilo (iz lista sv. apostola Pavla Efežanom) opominja tudi nas, da živimo po pravih krščanskih poklica, to je v ponižnosti, krotkosti, potrpežljivosti, v medsebojni ljubezni, v edinosti duha, v miru in složnosti. Sv. Pavel zelo poudarja edinstvo, bratsko sožitje in krščansko složnost. Kristjane veže eno telo (Cerkev) in en Duh; in eden je Gospod, ena vera in en krst; en Bog in Oče vseh. Zaradi tega so vsakršni spori in razdori nespodobni in neumestni.

Evangelij nam kliče v spomin največjo zapoved, zapoved ljubezni. Zveličar, ki je bil utelešeni Bog, je enkrat za vselej potrdil in razodel celemu svetu, katera je najvišja zapoved, ki se dviga daleč nad ostale in ki veže vse ljudi. Ta zapoved je zapoved ljubezni, popolne ljubezni do Boga in do bližnjega. Ker je to božja in ne človeška zapoved, nam mora biti posebno pri srcu. Svet je na žalost poln sovraštva in hudobije in to silno žali Boga in silno škodi ljudem. Bog želi in zahteva ljubezen. Ljubimo, kot nam je ukazano, Gospoda, našega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem! Ljubimo ga brez meje! In ljubimo bližnjega kakor same sebe!

Kip fatimske Matere božje v Trstu

Spored slovesnosti je naslednji:

Marijin kip prispe s helikopterjem iz Rima v četrtek 17. sept. ob 18h na trg Unità. Razvije se procesija k Sv. Justu. Takoj se začnejo sv. maše, ki se vrstijo nepretrgoma vsako uro. Vsaki sv. maši sledi pol ure premišljevanja ob molitvi rožnega venca. Opolnoči bo daroval sv. mašo g. škof.

PETEK, 18. SEPT.: Vsako uro se vrstijo posamezne župnije in skupina pri češenju.

Ob 18h pripeljejo Marijin kip v cerkev Novega Sv. Antona, nadaljuje se češenje. Opolnoči bo spet opravil sv. mašo g. škof.

SOBOTA, 19. SEPT.: Nadaljevanje češenja.

Ob 14h pripeljejo Marijin kip v bolnico. Ob 15h roma Marija na Kras, kjer bo postavitve temeljnega kamna za novo svetišče, posvečeno Mariji, Materi in Kraljici. Prisotna bosta kard. Lercaro in kard. Urbani ter več škofov.

S Krasa prepeljejo kip v Milje.

NEDELJA, 20. SEPT.: V prvih jutranjih urah se vrne kip iz Milj k Sv. Justu. Ob 15.30 bo slovesna sv. maša pri Sv. Justu na prostem ali na trgu Unità. Sledi posvetitev škofije Marijinemu brezmadežnemu Srcu in slovo od Marijinega kipa.

Za slovenske vernike so določene naslednje ure češenja:

V petek ob 21h v cerkvi Novega Sv. An-

tona. Sv. mašo bo daroval msgr. Silvani. V soboto ob 6h v cerkvi sv. Antona; sv. mašo bo daroval msgr. Ukmar. V soboto ob 9h v cerkvi sv. Antona; sv. mašo bo daroval msgr. Skerl.

Potrudimo se, da bomo prišli v velikem številu k češenju. Prejmi sv. zakramente. Veliko prilike bo za sv. spoved. V soboto ob devetih je zlasti vabljen slovska mladina.

Iskreno vabim vse slovenske duhovnike in vernike v naši škofiji in iz bližnjega devinskega dekanata, da bi se letos, ko obhajamo desetletnico, v velikem številu udeležili naše skupne

PROSLAVE V ČAST MATERI BOŽJI NA OPČINAH.

Procesije se bo udeležil tudi prevzvišeni gospod škof. K proslavi naj bi prišli vsi duhovniki, ki le morejo; s seboj naj prinesejo roket in štolo.

Spored je isti kot lani: začetek ob štirih popoldne s sv. mašo, nato procesija, govor, posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu, zahvalna pesem in blagoslov. Tudi red procesije je v glavnem nespremenjen; vsak naj se drži svoje skupine, kateri pripada. Vse verske organizacije naj bodo zastopane. Posebno Marijine družbe naj se v polnem številu udeležijo procesije; vsaka članica naj ima svojo svetinjo in po možnosti vsaka Marijina družba svojo družbeno zastavo. Tudi strežniki, s svojimi strežniškimi oblekami, naj pridejo v kar največjem številu. Ženske in dekleta, ki imajo narodne noše, naj pridejo v njih oblečene. Vsa mladina, vsa dekleta in žene naj imajo cvetne šopke v rokah kakor drugo leto.

Desetletnica Marijine slave na Opčinah naj bo izraz vere, upanja in ljubezni do nebeške Matere in Kraljice vseh vernih Slovencev na Tržaškem.

Na svidenje v nedeljo pri Fatimski Mariji na Opčinah!

N. SILVANI, dekan

Molitveni dan v Marijinem Selu

Letošnji praznik Marijinega Vnebovzvetja je bil v Marijinem Selu (Maria Zell) določen kot mednarodni misijonski dan. Voditelj vseh slavnosti in romanj v tem svetišču, č. p. Beda, je že več mesecev poprej vabil in pripravil ter organiziral ves potek tega izrednega slavlja.

Za to izredno skupno mednarodno romanje je bil povabljen kitajski škof msgr. Chang, ki se je tega praznika udeležil in vodil veličastno nočno procesijo ter na Marijin praznik daroval v baziliki pontifikalno sv. mašo za trpečo Cerkev v molku!

K temu prazniku je č. p. Beda povabil tudi slovenske Korošce, ki so se povabilu radi odzvali.

Zvečer ob pol 9. uri se je zbralo ljudstvo k mednarodni procesiji. Vsi so imeli v rokah prižgane sveče z znamenji posameznih narodnosti. Prevz. msgr. Chang pa je sam nosil pri procesiji milostni kip Matere božje. Pri izhodu iz bazilike je p. Beda pozdravil prevzvišenega g. škofa in vse zastopnike narodov trpeče Cerkev v molku. Nato se je zvrstila skupina za skupino po narodnostih. Med procesijo niso peli litanij, kot ob drugih prilikah, ampak so se vrstile Marijine pesmi, ki so jih peli udeleženi narodi, petje pa je po vsem mestu prenašal zvočnik. Prvi so zapeli kitajski pevci, za njimi ruski, nato iz Vietnoma, Ukrajine, Poljske, Češke, tem so sledili Slovenci. Polnoštevilni mešani cerkveni pevski zbor v koroških narodnih nošah iz Radiš je zapel »Ti o Marija, naša Kraljica...«. Nato so peli še zastopniki drugih misijonskih narodov in narodov iz Vzhodne Evrope. Pred msgr. Changom pa so stopali zastopniki vseh narodov trpeče Cerkev in v svojih narodnih nošah po dva in dva skupaj nosili velike votivne sveče, neprizgane, ki stojijo v Marijinem svetišču že par let in čakajo dneva, ko bo zasijala zarja svobode tem trpečim narodom; šele tedaj jih bodo prvič prižgali. Tudi fant in dekle iz koroške skupine sta nosila v imenu svojega naroda v tej procesiji votivno svečo. Nad 12 tisoč vernikov je bilo v procesiji. Velika Marijina bazilika niti polovice vernikov ni mogla sprejeti, ko so se vračali v procesiji. Nato je misijonski škof msgr. Chang dal blagoslov z milostljivim kipom Matere božje.

Na praznik Vnebovzvetja so imeli posamezni narodi pred milostnim Marijinim kipom svoje skupne svete maše s petjem v domačem jeziku. Ob 9. uri se je začela škofova pontifikalna sv. maša s pridigo. Pri sv. maši so peli sv. evangelij v latinškem in grškem jeziku, kar se sicer zgodi samo, ko po izvolitvi kronajo sv. očeta.

Po škofovi sv. maši pa je sledila sv. maša za slovensko skupino. K oltarju je pristopil preč. g. Jank, župnik iz Radiš, radiški cerkveni pevski zbor pa je med sv. mašo ubranu prepeval. Okrog oltarja je bilo zbranih 180 romarjev. Pri tej sv. maši je bila bazilika do kraja napolnjena. Marijo, veliko mater Avstrije in Mater slovanskih narodov, pa je v govoru

pozdravil med sv. mašo preč. g. Cvetko iz Medgorij.

Popoldne so bile posebne upravne molitvene ure za vernike Cerkev v molku. Tudi slovenski Korošci so v slovenskem jeziku molili za brate onstran železne pregraje.

Glavne prizore s teh slovesnosti je oddajala avstrijska televizija. Tudi slovensko skupino so pohvalno omenili.

APOSTOLSTVO MOLITVE

MOLITVENI NAMENI ZA SEPTEMBER

Splošni namen: Da bi se gojil apostolski duh in okrilju družinskega življenja!

Družinsko življenje mora biti zelo uspešno šola za vzgojo novih apostolov. Če družina ne da posamezniku potrebnega smisla za apostolsko delo in če človek ne napravi že zgodaj v okrilju družine prvih apostolskih korakov, bo težko kdaj pozneje dobil smisel in razumevanje za apostolat.

Glavna sredstva za gojenje apostolskega duha v družini so naslednja: 1. Starši sami morajo imeti apostolsko gorečnost in naj dajo lep zgled svojim otrokom. 2. Učijo naj otroke ljubezni za molitev in žrtve in korist neumrjajočih duš. 3. Trudijo naj se, da vcepijo svojim otrokom veliko ljubezen in spoštovanje do duhovnikov in misijonarjev in prepričanje, da je vsak dolžan pri apostolskem delu pomagati vsaj z lepim zgledom in molitvijo.

Misijonski namen: Da bi se v Južni Afriki rešilo vprašanje sožitja različnih plemenskih skupin na zares krščanski način!

V Južni Afriki živi okrog 13 milijonov prebivalcev. Od teh je nekaj več kot dva milijona in pol Evropejcev, vsi ostali so zamorci ali Indijci. Kljub neznamni manj-

Darujemo ti, Gospod, kelih zveličanja in prosimo tvoje usmiljenje, naj se s prijetnim vonjem dvigne pred tvoje božje veličastvo v naše in vsega sveta zveličanje. Amen.

šini imajo belokožci vso oblast v rokah in med njimi in temokožci je uveljavljena najstrožja ločitev. Prepovedana je medsebojna poroka, šola in vzgoja, bivanje, družabno in politično življenje. Razumljivo je, da tega krivičnega zapostavljanja domače ljudstvo noče več prenašati, zato so v deželi na dnevnem redu upori in protesti. Združeni narodi so že ponovno obravnavali to kričevo krivico in jo obsodili, toda južnoafriška vlada trdovratno vztraja pri svojem. Razumljivo je, da katoliška Cerkev ne more molčati ob tem nepoštenem ravnanju. Saj bi bila ona prva, ki je med drugobarvnimi narodi Afrike, Azije, Amerike in Oceanije postavila načelo, da so vsa človeška plemena ustvarjena od Boga in da so si vsi narodi in posamezniki enaki. Danes so ljudje vseh plemen in narodov enakovredni člani katoliške Cerkev in vsem je odprta pot do najuglednejših cerkvenih služb. Zato tudi v tem molitvenem namenu sv. Cerkev poziva nujno ves krščanski svet, naj pomaga, da se tudi v Južni Afriki nadvse krivično plemensko razlikovanje in zapostavljanje reši na zares krščanski način!

Naš domači namen: Da bi naši starši posvetili veliko pozornost in skrb poučevanju krščanskega nauka v šolah!

Temeljito znanje krščanskega nauka je edina trdna podlaga vere in verskega življenja. Zato sv. Cerkev tako nujno poziva, da storijo svojo dolžnost vsi, ki so odgovorni za versko izobrazbo otrok in mladine. Ta dolžnost zadeva v prvi vrsti starše, ki ne smejo opustiti nobene prilike, da svojim otrokom vcepijo globoko poznanje in ljubezen do verskega življenja. Toda mnogi starši nimajo dovolj zmožnosti in tudi ne časa, da bi se mogli dovolj posvetiti tej nalogi. Zato pa morajo biti veseli, da je uveden v naše šole tudi pouk krščanskega nauka. Pouk krščanskega nauka v šolah je izredne važnosti in starši morajo pomagati z vsemi močmi, da bo ta pouk dosegel svoj namen. Najprej morajo seveda starši poslati svoje otroke v tako šolo, kjer bo mogel otrok poslušati krščanski nauk v svojem materinem jeziku. Potem se pa morajo zanimati, kako se njihov otrok uči krščanskega nauka in ga spodbujati k marljivosti. Pazijo naj, da se otrok doma uči, kar mu je veroučitelj naložil. Koristno je tudi, da grede k veroučitelju in ga povprašajo, če nihov otrok pazljivo sledi razlagi in se z veseljem uči. Skrbijo naj tudi, da bo otrok redno opravil svoje molitve in da bo redno vsako nedeljo in praznik hodil k sv. maši in prejel sv. zakramente. S takim sodelovanjem z veroučiteljem, in solskim poukom krščanskega nauka bodo starši neizmerno koristili verski bodočnosti svojih otrok.

Dr. J. Gr.

Novomašniki na Formozi

V Tajpehu na Formozi je tamošnji nadškof posvetil 10 kitajskih novomašnikov. Število je skromno, vendar budi upanje, da bo polagoma število domačih duhovnikov vedno bolj naraščalo in se bo tako kitajska Cerkev osamosvojila.

Iz življenja Cerkve

Sent Andraž v Lavantinski dolini

Leta 1859 je škof Slomšek prestavil sedež lavantinskih škofov iz Sent Andraža v Maribor. Dotedanji sedež lavantinskih škofov v Sent Andražu je postal jezuitski zavod za vzgojo naraščajoč. Letos praznuje ta zavod stoletnico svojega delovanja. Zavod je ves čas vršil svoje visoko poslanstvo, samo med zadnjo svetovno vojno so nacisti zavod zaplenili in redovnike izgnali. Za stoletnico so se vršile v Sent Andražu velike slovesnosti. Pred tremi leti so se naši romarji ustavili v St. Andražu na potu iz Mar. Sela.

Romanje v Altötting

300 članov Marijine legije je poromalo peš v največje nemško Marijino svetišče v Altöttingu na Bavarskem. S seboj so nosili nad sto kilogramov težak križ. Romanje se je vršilo v pripravo na svetovni evharistični kongres v Münchenu.

Število angleških katoličanov

Na Angleškem so izvedli štetje katoličanov in so dognali, da je število katoličanov mnogo višje, kot so doslej mislili. V Angliji — brez Skotske — biva trenutno 5.250.000 katoličanov. Letno je pribl. 15.000 spreobrnjenj iz anglikanske cerkve v katoliško. Prav v zadnjem času sta dva anglikanska župnika prestopila v katoliško Cerkev. Eden izmed njiju je bil že 34 let anglikanski župnik. Njun prestop je povzročil veliko zanimanje.

Besede sv. očeta katoliškim učiteljem

V soboto zvečer je sv. oče Janez XXIII. sprejel v Castelgandolfu med drugimi tudi katoliške učitelje, udeležence državnega kongresa učiteljev. Sv. oče je nanje naslovil poseben govor, v katerem je poudaril veliko važnost obveznega šolskega pouka do 14. leta starosti. Pozval je učitelje naj se čim bolj in čim temeljiteje pripravijo na svoj poklic, posebno sedaj, ko je z novo šolsko reformo apostolat tako poln odgovornosti.

»Učitelji,« je dejal sv. oče, »so imenit-

Ozdravili bodo Blejsko jezero

Ze nekaj desetletij so slovenski javni organi zaskrbljeni zaradi Blejskega jezera. Spazili so namreč, da se stara, to se pravi, da se njegova voda stara in zato v njej zmeraj bolj zamira vsako življenje. Zadeva je pa naslednja:

Blejsko jezero je eno izmed številnih alpskih jezer. V njem se v spodnjih plasteh vode razvija plankton, to so mikroskopsko majhne živalice in rastlinice, ki nekaj časa žive, potem pa pomro in se

usedejo na dno kot blato. Iz tega nastaja žveplov vodik, ki sega do 10 m pod gladino. V teh plasteh vode ni kisika in zato ni življenja. Nevarnost je, da se ta plast dvigne vedno više in da žveplov vodik polagoma zamori vse življenje tudi v najzgorjnjih plasteh jezera. Taka nevarnost je posebno velika, ker jezero nima zadostnega pretoka, to se pravi, da pri teka premalo sveže vode s kisikom in zato ostaja v jezeru vedno več stare in gnile vode. Tak pojav staranja jezera se pospešuje še zaradi fizičnega zakona, da je mrzla voda težja od gorka. Spodnje plasti v jezeru so namreč hladnejše kot zgornje in zato ostajajo vedno na dnu tako, da nikoli ne pride spodnja voda do sonca in kisika. Dodajmo še, da se v Blejsko jezero stekajo kanali iz vseh okoli stoječih hotelov in Bleda samega, ki leto za letom donajajo nove količine blata in umazanije. Če upoštevamo vsa ta dejstva, se ne bomo čudili, če se Blejsko jezero stara in če so že preračunali dan, ko bo iz njega nastala navadna umazana mlaka. To bi pa bila velika nesreča za Bled in za vso Gorenjsko, saj brez jezera bi Bled nič ne pomenil in brez Bleda bi tudi Gorenjska bila ob svoj najlepši biser.

Vsled tega so si že pred vojno ubivali glavo, kako opomoči in preprečiti nesrečo, ki z vsjo gotovostjo grozi Blejskemu jezeru. Predlagali so že različne načrte in sredstva. Po zadnji vojni je republiška vlada v Ljubljani imenovala posebno komisijo, da preučijo vso zadevo in predlaga ustrezno rešitev. Sedaj je komisija dokončala svoje delo in predložila naslednje rešitev:

V Blejsko jezero naj se napelje voda iz potoka Radovne, ki leži nekoliko više kot jezero in ima tudi bolj mrzlo vodo. Radovno bodo zajeli pri Zgornjih Gregorjih in jo po podzemskem kanalu speljali v jezero. Tako upajo, da bodo vodo v Blejskem bolj očistili. Če bi to ne zadostovalo, so predlagali še nov ukrep: Iz Save Bohinjke bi črpali vodo v jezero, da bi se njegova voda še hitreje prenavljala.

Upajmo, da bodo ti ukrepi rešili Blejsko jezero in ga ozdravili.

Širite „Katoliški glas“

Katoliška Italija v Cataniji

(Nadaljevanje s 1. strani)

vice, ki se za nas na križu daruje v spravo med nebom in zemljo. On je tudi evharistični Bog, ki prinaša hrano in življenje nam ubogim stvarim na zemlji kakor nebogljnim golobicam. V zahvalo mu ljudje zidamo katedrale, da v njih prebiva v tabernakljih in da ga tam molimo, proseč: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh.«

Katoliška Italija je ta teden navzoča v Cataniji. Manjka pa tam dober del Italije, ki v Cataniji ni pohitel in ki za kongres ali ne ve ali ga celo smeši. Od soten je sam predsednik siciliske deželne vlade on. Milazzo. Tako velikega kristjana se dela, na tem kongresu ga pa ni. Kako naj bi bil, če je pa na vladi s pomočjo

Prav slučajno so me mladi dijaki opozorili na novo televizijsko oddajo s slovensko vsebino. V ponedeljek 7. sept. zvečer smo pol ure gledali in uživali navade in življenje hrvaške vasi Frankenu na Gradiščanskem v Avstriji. Znano je, da živi v Avstriji na meji z Ogrsko več deset tisoč Hrvatov, ki so potomci hrvaških beguncev iz časa turških napadov na Hrvaško, Bosno in Hercegovino. Ti Hrvatje imajo še danes svoje lepe vasi, svoje šole, svoje cerkve in stare običaje. Vse to smo videli in slišali po televiziji. Pri zelo pestri oddaji »od krsta do groba« je bilo dosti hrvaščine, dosti lepih hrvaških pesmi in celo ena slovenska. Nastopili so večkrat tamburaši, kar Bosancem in Hrvatom še posebno ugaja. Režiserju se je posrečilo, da je pokazal dosti lepega vsakdanjega življenja in zlasti še gospodarsko stanje na vasi in v družini.

Tako smo v razdalji dveh tednov po Kopru zopet doživeli lepo televizijsko oddajo s pravo slovensko vsebino. Seveda je bil to le navadni dokumentarni film in verjetno ga mnogi niste videli, ker sploh ni bilo posebnega splošnega zanimanja za to. Kljub temu pa je tudi ta televizijski prenos zelo pozitiven in dobronameren. Koristno bi bilo, da bi tudi ta prenos videli po vsej Jugoslaviji, tako bi se stari godrnjači v Beogradu le malo potolažili, ker se kar čez meje sliši, da zadnjič niso bili nič kaj zadovoljni s prenosom iz Kopra, češ da je bil »slovenski dialekt« preveč počesčen. Če bi stari in nova beograjska čaršija le bolj tiho mislila, bi bilo tudi več miru in ljubezni na svetu, zlasti v Sloveniji. (Drugič povejmo kaj več.)

Slišali smo, da so nekateri slovenski dijaki pisali na RAI in se zahvalili za prenos iz Kopra. Tudi prenos iz slovenske vasi Frankenu zasluži osebno in javno pohvalo. Kako koristno bi bilo, da bi RAI dobil čim več zahval in pobud s Primorske! Prav je imel pokojni papež Pij XII., ki je ob otvoritvi vatikanske televizijske oddaje poudaril, da lahko vsa moderna sredstva služijo evangeliju prave bratske ljubezni, samo če ljudje hočejo. — Seveda samo odprti bloki, medsebojna trgovina, uradni razgovori, televizijski prenos, vse to je samo lep začetek. Ko bodo uzakonjene naše šole, ko bo zadovoljivo

rešeno vse socialno, kulturno in versko življenje naše manjšine, šele takrat bodo odgovorni izvršili svojo dolžnost in pravičnejši!!!

Martin Ritt

Ker smo zadnjič govorili o režiserju in o njegovi nalogi, bi bilo dobro, da si nekateri režiserje pobliže ogledamo. Kot prvega bomo vzeli Martina Ritta, ki je v zadnjih časih postal v Holliwoodu zelo znan, pa tudi drugje po svetu.

Martin Ritt se je rodil v New Yorku leta 1920. Nekaj časa je študiral pravo, a študij je kmalu opustil in začel obiskovati šolo znanega Kazana, iz katere šole so izšli najboljši ameriški igralci.

Ritt ne slavi samo kot »upornik« in »antikonformist«, temveč kot eden najboljših režiserjev mlade ameriške generacije. Producenti mu brez pomisleka dajejo najboljše igralce za njegove filme. In vendar se je njegova dejavnost začela komaj pred tremi leti! Kaj ima neki ta mladi režiser, da si je znal v kratkem času pridobiti tak sloves in simpatijo?

Ritt zelo dobro pozna svoj poklic in vendar ne moremo govoriti o njegovih filmih kot o umetninah. Tem se mnogo bolj bližajo mladi režiserji Brook, Aldrich in Logan, ki so ustvarili že nekaj odličnih filmov medtem ko ima Ritt komaj enega, ki se nekoliko približuje umetnosti (Krik v noči), dva oblikovno popolna (Dolgo, vroče poletje in Krik in bes) ter dva povprečna (V blatu predmestja in Črna orhideja). Naravno je torej vprašati se, kako se je mogel Ritt povzpeti tako visoko, da ga smatrajo za to, kar v resnici ni; kako je mogel prehiteti režiserje, ki so bili daleč pred njim. Ko je dosegel velik uspeh s filmom »V blatu predmestja«, si je Ritt domislil, da bi ustvaril tako delo, ki bi presenetilo občinstvo in kritiko. In evo »Krik v noči«.

S tem je dokazal, da svoj poklic zelo dobro pozna, da ve, kako je treba pritegniti gledalčevo pozornost. S tem pa je dokazal, da zna biti pogumen avtor. Pogumni avtorji pa niso producentom po godu, zato se je Ritt dobro zavedal, da ne sme nadaljevati po začetni poti. Dvignil je veliko prahu, njegovo ime je zaslovelo. Če se je hotel ohraniti na površju, je moral poiskati kaj novega, drugače bi se njegov grad porušil in on bi moral začeti vse znova. Tako se je zatekel k Faulknerju, ki je resda pogumen pisatelj v svojih delih, a ta se dajo omiliti in spremeniti. Prav to je storil Ritt in nastal je film »Dolgo, vroče poletje«. S tem pa režiser še ni bil zadovoljen. Hotel si je pridobiti simpatijo italijanskega občinstva, da bi eventualno smel kak film v Italiji. Zbral si je Sophio Loren in na filmski trg je prišla »Črna orhideja«, ki že sama zadostuje, da uniči mit, ki je nastal okoli Ritta.

Njegov zadnji film »Krik in bes« je pridobil mlademu režiserju še nov naslov Faulknerjev prevajalec. To pa je že malce pretirano, kajti že sam film »Dolgo, vroče poletje« se od svojega originala tako oddaljuje, da ne najdemo v njem niti vsebine, niti oseb, ki jih je Faulkner v

svojem delu opisal. Popoln paradoks pa je srečen zaključek, medtem ko je pisatelj pesimist.

Kljub njegovim pomanjkljivostim pa moramo temu režiserju priznati zares izredno sposobnost, da vodi igralce. Zadoštuje nam primer Sophie Loren, ki je v »Črni orhideji« presegla vsako pričakovanje. Ne smemo pozabiti tudi na Joan Woodward, ki je sicer že priznana igralka, a ki je lik nemirne Quentin v »Kriku in besu« podala s tako dovršenostjo, da si boljše res ne moremo zamisliti. Ritt je vse psihološke momente te junakinje zajel z nenavadno tenkočutnostjo in jo tudi fizično prikazal takšno, da ne najdemo pri njej nobene pomanjkljivosti.

V igralcih nas torej ta režiser nikdar ne razočara in nedvomno bo ustvaril lahko še velike mojstrovine, kajti za to ima v sebi dovolj sposobnosti.

Radio Trst A

od 13. do 19. septembra 1959

Nedelja, 13. sept.: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 15.40 Slovenska zborovska glasba. — 17.00 Debussy: Morje, tri simfonične slike. — 18.00 Koncert slovenskih solistov. — 21.00 »Paul Verlaine«, Jože Peterlin. —

Ponedeljek, 14. sept.: 18.00 Haendel: Uvertura v d molu. — 18.45 Slovenski zbor iz Chicaga. — 20.00 Sportna tribuna. — 20.30 Fr. Cilea: ADRIANA LECOUVREUR, opera v štirih dej.; orkester in zbor Ital. Radiotelevizije; v drugem odmoru, približno ob 21.45: Mala literarna oddaja.

Torek, 15. sept.: 18.00 Z začarane police - Ivanka Cegnar: »Dobra zamenjava«. — 18.10 Simfonični koncert jugoslovanskega godalnega orkestra in orkestra Slovenske filharmonije. — 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 21.00 »Marco Polo na svileni cesti«, napisal M. Javornik. — 22.00 »Novosti na letošnjem salzburškem festivalu«, poročja Edvard Traven. — 22.20 Jugoslovanski skladatelji - Ciril Pregelj - ureja Pavle Merku.

Sreda, 16. sept.: 18.35 Vokalni kvartet iz Ljubljane. — 19.00 Zdravstvena oddaja, ureja dr. M. Stare. — 21.00 OTROCI GROFA LUCERA, veseloigra v treh dej., napisal Gherardo Gherardi.

Četrtek, 17. septembra: 18.00 Koncert čelistke Claudine Laserre in pianista Cl. Gherbitza. — 18.35 Slovenske narodne pesmi. — 19.00 Boris Mihalič: »Prva svetovna vojna na Atlantiku«. — 21.00 Obletnica tedna - »Fran Erjavce se je rodil pred 125 leti«, napisal Vinko Beličič. — 21.15 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije; v odmoru, približno ob 22. uri: »Avantgardistične smernice v italijanski književnosti«, poročja Josip Tavčar.

Petek, 18. sept.: 19.00 Iz planinskega dnevnika Rafka Dolharja - (9) »Jesenski sprehod«. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu - ureja Franc Jeza. — 21.20 Marjan Lipovšek: Orglar, kantata za soliste, zbor in orkester. — 22.00 Boris Mihalič: »Ptice selivke se ravna po zvezdah«. —

Sobota, 19. sept.: 16.00 Novelist tedna, ureja Martin Jevnikar. — 18.00 Oddaja za najmlajše - HARFA V GOZDU, pravljica, ki jo je napisala Tončka Turk; igrajo člani RO, vodi Jože Peterlin. — 19.00 Predavanje - »O starih in novih vinskih užitkih«, napisal Franc Orožen. — 20.40 Pojko fantje na vasi. — 21.00 SOVRAZNIK ŽENSK, radijska veseloigra, napisal Roderik Wilkinson. — 22.00 Schumannove skladbe.

Kočljiva zadeva

V dopisu »Pojte z menoj!« v KG preteklega tedna je bil stavek: »Spomni sem se na nekega prefekta, ki »v blatu begunca« jemlje kruhek osmim (!) slovenskim beguncem v svoji deželi...« Na kaj je dopisnik mislil pri tem blatu?

Dopisnik je mislil na osem veroučiteljev na tržaških slovenskih osnovnih in srednjih šolah, kateri nimajo italijanskega državljanstva. Vlado generalni komisariat je pred nekaj meseci izrazil svoje pomisleke, kako naj duhovniki, ki niso italijanski državljanji, poučujevali verouk na šolah, so sedaj pod italijansko administracijo, posebno sedaj, ko bi jih mogli nadomestiti drugi duhovniki, ki so italijanski državljanji.

Površnemu opazovalcu bi se zdelo, da je to stališče pravo. V resnici pa temu ni tako. Ti duhovniki so že vso svojo dobo zelo aktivni v dušnem nastitstvu na Tržaškem, poučevanje verouka v šolah pa je z dušnim pastirstvom v najtesnejši zvezi. Če bi osem duhovnikov zapustilo škofo, bi ne bila tako preprosta stvar, omejitvi vrzel. Toda omejitvi se hočem samo na juridično plat vprašanja, da pokazem, kako je zadeva kočljiva.

Odnose med cerkveno in civilno oblastjo na Tržaškem urejajo pravni akti konkordata, ki sta ga sklenili leta stolica in kraljevina Italija 11. februarja 1929. V 1. členu tega konkordata jamči država Cerkev popolno svobodo in avtonomijo na njenem področju, kolikor ne urejajo te snovi druge konkordata (»in conformità alle norme del presente Concordato«).

Na podlagi te poslednje omejitve bi bila država lahko pridržala pravico, zahtevati od veroučiteljev na državnih šolah italijansko državljanstvo. Ali je storila? Poglejmo!

V 22. členu zahteva država italijansko državljanstvo samo za tiste, ki imajo na italijanskih tleh kak cerkveni prebivališče.

Člen 36. govori o pouku verstva na državnih šolah. Kaj se zahteva od veroučiteljev? Potrjenje cerkvene oblasti »approvati dall'autorità ecclesiastica«. Nič drugega. Isto velja o učnem nesedilu: Potrjenje cerkvene oblasti.

Če zahteva sedaj vladni generalni komisariat tudi italijansko državljanstvo, gre preko okvira, ki ga določa mednarodna pogodba med Cerkvijo in državo. To pogodbo lahko spreminjata pogodbenika sporazumno, ne more pa je enostransko spreminjati lokalna oblast.

Cerkev je pokazala v mnogih primerih, kako skrbno pazi, da se točno izvršujejo obveznosti, ki jih določajo konkordati med cerkveno in svetno oblastjo. Zato smemo upati, da bo tudi v tem primeru Cerkev branila svoje pravice. Kdo naj poučuje verouk na šolah v tem primeru, to je zadeva cerkvene oblasti. Ali je bolj prav, da poučujejo državljanji ali nedržavljanji, koliko državljanov, koliko nedržavljanov, določa v tem primeru cerkvena oblast.

Zadeva bi postala še bolj kočljiva, če bi bila resnična vest, po kateri je protestirala proti veroučiteljem, ki niso italijanski državljanji, jugoslovanska vlada preko mešane komisije za izpolnjevanje londonskega sporazuma. Komunistični jugoslovanski vladi gotovo ni prcu beguncel, ki so blagoslov komunizma morda okušali na lastni koži.

Toda tako ni mogoče razlagati ukrepov vladnega generalnega komisariata, ki v vseh svojih dejanjih zavisi od njenega ministra. Kako bi mogel ta komisariat izpolnjevati svoje dolžnosti, če ne bi imel v sebi dovolj moči?

To toliko bolj, ker je tista tuja vladna komunistična, naš zunanji minister je demokristjan! Kako naj potem komisariat, da se bodo v cerkvene zadeve mešali komunisti, to se pravi v cerkvene zadeve hudci?

Kazimir Humar: 3

Od Altöttinga do Arsa

ALTOETING

Sledove mistike pa čuti človek na božjih poteh povsod v večji ali manjši meri, kakor je razporejen in kakor se je božje bivanje ljudem razodelo na različne načine na različnih krajih. Tu v Altöttingu te zajame predvsem sv. Kapela (Heilige Kapelle). Je to skromna cerkev ali bolj kapela, ki najde v njem prostora le nekaj sto ljudi. Notri je vse tesno, od starosti in dima sveč vse črno. Tudi milostni kip na oltarju je črn od starosti in dima. Nobene umetniške lepote nima na sebi in vendar, ko se zazreš vanj tam sredi srebrnega baročnega oltarja, v tihni množici, ki zbrano molji, natrpna pred milostnim oltarjem v tesnem osmerokotniku prezbiterija, te pa le zagrabi, da poklekneš in se potkaš na prsa kakor Tomaž: Moj Gospod in moj Bog!

Velike debele sveče, številne bergle, okvirji in podobe z zahvalami iz starih in tudi iz zadnjih časov, ki vise po zidovih znotraj cerkve in še bolj zunaj cerkve ter povsem pokrivajo stene in streho hodnika, ki obdaja kapelo od vseh strani, vse

to ti kliče: Tukaj je resnično kraj božji!

Svetovna zgodovina Altöttinga se izgublja v davnini. Verjetno je bilo tu že pradedno naselje v železni in bronasti dobi, nato trdnjava za časa Rimljanov, ki so prav mimo Altöttinga speljali cesto proti Donavi na sever. Bavarci so pozneje zgradili tu knežji dvor in cerkev. Trdijo, da jo je ustanovil in posvetil sv. Rupert. To prvotno cerkev da predstavljata danes osmerokatnik kapele, ki stoji v njem glavni oltar in milostna podoba. V tem primeru je ta prostor najstarejša zgradba v Altöttingu. Drugi trdijo, da to ni bila cerkev, temveč baptisterij. Kakor koli naj bi bilo, ta del kapele je gotovo najstarejši. Pozneje so prizidali ladjo kot je danes. Okrog sv. Kapele so v precejšnji razdalji zgradili razne druge stavbe, cerkve in samostane. Nekatero bližnje zgradbe so v teku časa podrli, da je tako nastal res lep trg okrog sv. Kapele. Na tem trgu se vrše ob lepem vremenu veličastne slovesnosti in procesije. Sicer pa služi v isti namen tudi bazilika, ki je zelo velika cerkev kakih 200 korakov vstran od trga nasproti sv. Kapeli. Zgradili so jo v začetku tega stoletja prav nalašč zato, da se lahko v njej vršijo velike slovesnosti, kadar je romarjev veliko ali je slabo vreme. Sprejeti more od 6 do 8 tisoč oseb.

Dolgo je bil Altötting dostojno versko

središče Bavarske, toda nikakor ne kraj romanja. Romarski kraj postane šele ob koncu 15. stoletja. V altöttingški zgodovini je zato najbolj znamenito leto 1489. Tega leta so se namreč zgodili razni čudežni dogodki, ki so pricali pozornost ljudstva na Altötting in so dali pobudo, da so začeli ljudje romati tja. Pripoveduje se, da je prvi tak čudežni dogodek bila obuditev nekega utopljenega dečka. Padel je v bližnjo reko in utonil. Čez kake pol ure ga potegnejo iz vode mrtvega. Mati pa ga nese v sv. Kapelo in ga položi pred Marijo na oltar ter jo prosi, naj ga zopet obudi. In res, deček je zopet oživel. Drug podobni čudež se je dogodil kmalu nato. Neke kmet je peljal s polja domov težko naložen voz. Po poti mu pade njegov sinček pod konje in pod voz, ki gre preko otroka s kolesi. Ali otrok ostane nedotaknjen. Ti in podobni čudežni dogodki, ki so se začeli odigravati v Altöttingu, so pricali množice ob blizu in daleč, da je kmalu nastala slovita božja pot. Tja so hodili ne samo preprosti ljudje, nego tudi odlični možje svetnega in cerkvenega stanu. Bavarski vojvode in kralji so bili vedno med največjimi prijatelji in dobrotniki Altöttinga. Nekateri so tam tudi pokopani. V Altöttingu je pokopan tudi sloviti vojskovodja iz 30-letne vojne maršal Tilly. Ker pa je papež prepovedal, da bi pokopali

mrtve v cerkvi sami, so v njej shranili samo Tillyjevo srce. Napis se glasi: Nagrobnik gospoda Janeza Tillyja. Njegovo življenje je bilo boj, njegova smrt zmagovalje. Sedaj je njegovo srce tam, kjer je bil njegov zaklad. Ponižno je častil ponižnost Dekle in čisto je slavil čistost Matere (Marije). Tillyjeve smrtne ostanke je želel videti tudi Napoleon, ko je zmagoval v korakal na Bavarsko in prišel tudi v Altötting. Pred Napoleonom je pa prenočil v Altöttingu papež Pij VI., ko se je vračal z Dunaja, kjer je obiskal Jožefa II. Večkrat je bil v Altöttingu papež Pij XII., ko je bil še nuncij na Bavarskem med prvo svetovno vojno in po njej.

Marsikaj lepega in žalostnega je doživela božja pot v Altöttingu. Posebno hudo je bilo tudi med zadnjo svet. vojno, ko so nacisti zadnje dni aprila 1945 ustrelili brez vsakega procesa čuvarja altöttingškega svetišča msgr. Adalberta Vogla in še več drugih meščanov.

Danes so bridkosti v glavnem pozabljene. V Altötting se zopet nemoteno stekajo verne množice Nemcev z Bavarske, a tudi iz drugih dežel Nemčije, tako da je postal za Nemce Altötting to, kar je za Avstrijce Marijino Celje: največja in najbolj priljubljena njih Marijina božja pot.

(Se nadaljuje)

Prilika na marijanske dneve

Trst se pripravljajo na dostojen sprejem fatimske Gospe, ki bo dospela v Trst 17. septembra. Ena izmed najlepših priprav so brez dvoma nabožne prireditve o skrivnostih rožnega venca, ki se od torika 8. septembra dalje vsak večer vršijo v prostorih tržaškega velesajma in sicer v paviljonu D. Te igre so se vršile v letošnjem juliju v Gorici. Kakor Goričani, ki so vsak večer napolnili cerkev sv. Ignacija do zadnjega kotečka, tako se tudi Tržačani v velikem številu udeležujejo teh izredno lepih nabožnih iger.

Poroka

Preteklo nedeljo sta si v cerkvi na Repentabu obljudila večno zvestobo gđ. Marija Bobek in g. Bruno Kralj. Iskreno čestitamo in želimo božjega varstva in sreče!

Gradnja poslopja farmacevtske fakultete

V sklopu tržaške univerze so začeli zidati poslopje za farmacevtsko fakulteto, s čimer se bo univerza še bolj izpopolnila.

Nova ladja na progji na bližnji vzhod

Na pomorski progji proti Bližnjemu Vzhodu je začela voziti nova ladja. To je »Mugla«, katero je ladijska družba Sperco kupila v Franciji. Ladja ima 1.150 ton. To je peta ladja omenjene družbe, ki obratuje na progah proti Bližnjemu Vzhodu.

Izročitev turbinskega tankerja

Združene jadranske ladjedelnice (CRDA) so v ponedeljek izročile naročnikom turbinski tanker »Esso Switzerland«, deveto izmed serije 12 ladij te vrste, ki jih je naročila pri ladjedelnicah CRDA družba Esso. Ladja je dolga 210 m in lahko prevaža nič manj kot 48.000 kub m. nafte s hitrostjo 17 vozlov na uro.

Mali šmaren na Sv. gori

Tudi letos je praznik Marijinega rojstva privabil na Sv. goro stotine in stotine romarjev. Iz vseh krajev Primorske so se zgrnili na to priljubljeno božjo pot, pa tudi z Gorenjskega. Vreme je bilo čudovito lepo, kar je v romarjih še povečalo veselje in praznično razpoloženje.

Ze na predvečer je bila cerkev do kraja polna. Po sv. maši in krasnem govoru so romarji še dalje molili in prepevali, vse do jutra. Le malokdo je spal. Stevilni duhovniki pa so spovedovali pozno v noč.

Naslednjega dne so se vrstile svete maše druga za drugo. Slovesna, peta, je bila ob 8^h. Tudi po tej sv. maši je bila lepa pridiga, prav tako med zborna ob 10^h. Opoldne je bil slovesen blagoslov s petimi litanijami in zahvalno pesmijo. Temu je sledil poslovilni govor, ki je marsikateremu romarju privabil solze v oči. Slovo

Kronika za vroče dni

(Zbirna in zapisuje Zas)

Je razumljivo, da tako pisanje ni bilo po mislih takratnim avstrijskim šolskim oblastem. Ze na otvoritveni konferenci 31. julija 1800 so Raičur očitali gotove nerodnosti. Po burnem prizoru je skupno z Davorinom Trstenjakom zapustil konferenčno sobo. Tako je končalo njegovo službovanje na mariborski gimnaziji. To potrjuje tudi službeni list, katerega je prejel isto leto:

Št. 311.

Častivredni gospod Matija Raič, duhovnik labodske vladikovine je bil vsled odloka v 10. dan februarja 1853. l., št. 175, po deželni oblastnji v Gradcu, kot suplent na c. kr. gimnaziji v Mariboru nameščen. Učil je na omenjenem zavodu od šolskega l. 1853./54. počemši do 1859./60. na nižji in višji gimnaziji slovenščino in zraven tega še v šolskih letih 1858./59.

Zanimanje za tržaški paviljon na zagrebškem velesajmu

Ob 50-letnici zagrebškega velesajma so na pobudo italijanskega državnega zavoda za trgovino s tujino postavili na velesajmskem prostoru nov italijanski paviljon. Zavzema prostornino 3.400 kvadratnih metrov. Načrt za moderni paviljon je izvršil arhitekt Contigiani de Renzi iz Rima, delo samo pa so zaupali tržaškimi tvežnikom. Paviljon je res nekaj edinstvenega in vzbuja na velesajmu veliko zanimanja. Stene so vse iz kristala, streha pa iz raznobarvne pločevine v obliki velikih šestkotnikov.

Otvoritev velesajma je bila v soboto 5. sept. ob navzočnosti maršala Tita. Iz Trsta je v ta namen odpotovala številna delegacija, ki jo je vodil župan dr. Franzič.

Tržaški zdravniški dnevi

V teh dneh se vršijo v Trstu predavanja zdravnikov ob priliki »tržaških zdravniških dni«. To je že trinajsto zasedanje te vrste. Letos so zdravniki izbrali temo o srčnih boleznih, ki so zelo razširjene po vsem svetu, da vzbujajo že resno zaskrbljenost. Zasedanja se udeležuje nad 200 italijanskih in več tujih strokovnjakov za te bolezni. Na sporedu je bil tudi znanstveni dokumentarni film o srčnih operacijah priznanega turinskega zdravnika Dogliottija.

Lepo priznanje dijakinjam slov. učiteljica

Na natečaju, ki ga je razpisalo pokrajinsko vodstvo CONI za slike in risbe s športno temo, so odnesle kar vse nagrade za dijakinje od 15. leta dalje dijakinje slovenskega učiteljstva v Trstu. Kot najboljšo izmed vseh 265 predloženih slik pa so ocenili delo 15-letne učiteljice Vere Žerjal iz Lonjerja, z naslovom »Telovadnica«.

od matere je vedno težko, je poudaril govornik. In kakor se težko ločimo od svoje zemске matere, tako nam je pri srcu hudo, ko se poslavljamo od naše nebeške Matere.

Vsi govori so bili izredno lepi; iz vseh je kakor ožarjena od sonca izstopala podoba Marije, ki bedi nad svojimi zvestimi ovčicami noč in dan.

Veliko pobožnih misli in čustev lahko ukreše lepa pesem, a tudi izbrana beseda govornikova skriva v sebi silno moč: seže v najgloblji koteček srca, ga navduši za svete ideale in ga okrepi v ljubezni do Boga in Marije.

V popoldanskih urah se je na Sveto goro zopet naselila tišina. Po sklepnih pobožnostih so se romarji začeli spuščati v dolino, srečni in zadovoljni, da so ob Svetogorski Kraljici doživeli tako lepe trenutke.

v III. in 1859./60. v IV. razredu grščino.

Podpisano ravnateljstvo more častivrednemu gospodu Matiji Raičur spričati, da je svoje dolžnosti kot gimnazijski učitelj trudaljubivo in jako spretno spolnjeval; posebno pa je znal v nemati in navduševati učence, da so se kaj radi materne jezika in njegovega slovstva učili.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo v Mariboru 15. okt. l. 1860.

Adolf Lang,
ravnatelj.

Vse to nam jasno pove, da je borba za pravilno ureditev slovenskih šol že stara zadeva.

Pa še nekaj pove, namreč to, da smo največja zaščita naših šol mi sami, naši otroci-dijaki. To naj bi pomislili gotovi naši slovenski starši, ko vpisujejo svoje otroke v šolo. Zavedati bi se morali, da slovenski otrok spada v slovensko šolo. Vsak oče bi moral pokazati svojo odločnost; o vsakem bi se moralo reči »neizprosen, mož jeklen«.

Razširitev pontebeske ceste

Prihodnji mesec se bodo začela dela za razširitev pontebeske ceste. Dela, ki jih bo vodilo državno podjetje ANAS, bodo trajala približno leto dni in se bodo začela na treh odsekih od Vidma do postaje Carnia. Razširitev te ceste bo velike važnosti tudi za tujski promet, saj v poletnih mesecih prevozi preko nje nad 100 tisoč avstrijskih vozil.

Nov zakonski osnutek predložen parlamentu

Studijski centri raznih strank proučujejo nov zakonski osnutek, ki ga bodo predložili parlamentu v odobritev za podaljšanje roka o zapori stanovanj. Ob koncu letošnjega leta je po zakonu predviden zadnji povisek najemnine za stara v višini 20 od sto. Z 31. decembrom 1960 namreč zapade rok o zapori stanovanj, ki je bila v veljavi vse od leta 1955. (Razna)

Doberdob

Gostovanje pevmske mladine

Preteklo nedeljo je v Doberdodu gostovala iz Pevme za igro Pri kapelici. SKPD iz Pevme poznamo že iz preteklih let, da so njegovi člani radi kaj lepega naštudirali, pevski koncert, akademijo, igro. Tako so letos pripravili ljudsko igro Pri kapelici. Prvič so jo igrali doma, sedaj pa so bili gostje doberdobske mladine. Ta jim je pripravila čeden oder na farnem dvorišču in zvečer so Doberdobi še kar v lepem številu prišli poslušat goste. Seveda bi bilo navzočih lahko veliko več, ko bi mnogim rdeča učenost ne bila ubila smisla in ljubezni za dobro domačo besedo; druge pa motorizacija moti, da ljubijo tuje, domačega pa ne. Kljub temu je bila udeležba dobra, ker so prišli ljudje tudi iz sosednih vasi.

Pred začetkom igre je domači zastopnik pozdravil goste, nakar je oktet Planika zapel 3 pesmi, da je med občinstvom ustvil pravo razpoloženje. Ubrano s domneli fantovski glasovi in se mečali med pihanjem burje, ki se je po poletnih počitnicah prvič oglasila na Krasu. Nato je Ivo Bolčina v imenu Pevmečanov pozdravil navzoče občinstvo in pregal tudi kratko vsebino igre, da je tako seznanil gledalce s tem, kar se bo pokazalo na odru.

Igro so dobro podali, posebno sta se odlikovala trgovec Smole in pa vaški pastir Jurček, ki sta se v svoji vlogi najbolje živela. Vendar so se tudi ostali potrudili in kar vidno je bilo, kako so od dejanja do dejanja bolje igrali. Nič čudnega, pri neizkušenih igralcih je začetna trema vedno neizogibna. Vsekakor smo bili v nedeljo zvečer vsi lahko zadovoljni zaradi lepe igre v Doberdodu. In kar najbolj moramo pozdraviti tako bratsko gostovanje mladine iz ene vasi v drugi. Pozdraviti in pohvaliti moramo tudi prizadevnost fantov in deklet iz Pevme ter njih mladega režiserja, da so znova pokazali, kako ni še zamrl idealizem v njih dušah.

Delo dobe v Švici

Neka tovarna v St. Gallu v Švici potrebuje: a) sedem izkušenih šivilj; b) tri izkušene likalke. Starost: od 21 do 33 let. Plača: od 1,72 do 1,77 fršv na uro. Delo: 46 ur na teden. Hrana in stanovanje na račun delavk. En šv. fr. je 145 lir.

Prošnje je treba nasloviti na Pokrajinski delavski urad.

Povrnimo se zopet v stare čase. Ker je govora ravno o šolah, pride prav Celska kronika, tam, kjer piše o ustanovitvi latinske šole:

1808 so cesar Franc I. s dopisom štajarske vlade od 10. septembra t. l. Celanom latinske šole dovolili. Perva latinska šola se je mesca novembra 1808 v Celi začela. Dobili so potem vsako leto edno šolo več, tako, da se je v jeseni 1812 peta šola na tukajšnjem gimnaziju začela.

Pervi učitelj latinske šole v Celi je bil Joanez Anger, ki je prišel iz Linca sem ino je tukaj 65 let star 24. septembra 1813 vmerl. Pervi predstojnik tega gimnazija je pa bil Tomaž Rudolf Hirsch, duhoven minoritarskega reda, ki je vmerl v Celi 74 let star 15. julia 1824.

Pa še eno vojaško, saj taki problemi ne pridejo nikdar iz mode:

1809 26. ino 29. maja ino 4. junia so Francozi pod generalom Makdonaldom vnovič v Cele pri-

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Slovenska razstava v Clevelandu

Ob priliki otvoritve nove vodne poti, ki preko reke sv. Lovrenca povezuje velika jezera ameriške celine s svetovnimi morji, je clevelandška trgovinska zbornica priredila v mestnih »Arkadah« razstavo z naslovom »Združeni narodi«. Namen te razstave je bil pokazati svetovno povezavo med mestom Clevelandom in novo vodno potjo. Na tej razstavi so sodelovali tudi Slovenci, ki so prikazali predvsem slovensko ljudsko umetnost, pesem in izročila, obenem pa tudi naše novejšje snovanja na področju umetnosti in gospodarstva. Med drugim je bila na zemljevidu prikazana Slovenija ter njen položaj v svetu. Modra vrstica pa je simbolično povezovala novo pomorsko pristanišče Cleveland, kjer živi največ Slovencev, s Koprrom, prvim slovenskim pristaniščem. Po soglasnem mnenju slovenskih in tujih obiskovalcev je bila slovenska razstava ena najbolj okusno pripravljenih ter je privabila mnogo gledalcev.

Smrt zaslužnega ameriškega Slovence

V Jolietu je v 80. letu starosti umrl Jožef Zalar, osrednji tajnik Kranjske katoliške jednote, največje podporne organizacije med ameriški Slovenci. Rodil se je v Dolah na Notranjskem in se še kot otrok s starši preselil v Ameriko, ki je postala njegova druga domovina. Poleg poklicnega dela se je z vso dušo vrgel v organizacijsko delo med Slovenci in nad 50 let je bil osrednji tajnik KSKJ, ki jo je s svojo sposobnostjo in pridnostjo izgradil v tako veliko in cvetočo ustanovo. — Pred leti je tudi pok. Jože Zalar daroval za KD v Gorici lepo vsoto. — Bog mu bodi velikodušen plačnik.

Tečaji za slovenske otroke v Argentini

Slovenski otroci v Argentini nimajo priložnosti, da bi obiskovali šole v materinem jeziku, zato pa je zanje poskrbljeno, da lahko poleg redne državne šole obiskujejo tečaje, ki se po enkrat tedensko vršijo v kakem prostornejšem privatnem stanovanju, ki ga marsikdo rad da na razpolago v ta namen. Verski pouk vodijo slovenski duhovniki, prav tako požrtvovalne slovenske učiteljice pa uče otroke pravilno pisati in govoriti materin jezik ter spoznavati njegovo lepoto. Pouk je razdeljen v začetno, nižjo, srednjo in višjo skupino. — Slovenski tečaj »Narte Velikonja« v Villa Tesei obiskuje okrog 30 otrok, v Berzategui pa imajo tečaj »Ivana Cankarja«.

Prireditev evropskih študentov beguncev v Argentini in nastop Slovencev

V Buenos Airesu je FEDECE (t. j. Zveza študentov beguncev iz Srednje in Vzhodne Evrope) v mesecu juliju pripravila kulturno-družabno prireditev, na kateri se je zbralo nad 50 udeležencev. Pri nastopanju so sodelovale razne narodnosti, tako n. pr. Estonci, ki so nastopili s svojimi narodnimi pesmimi in plesi in ukrajinci, ki so želi veliki uspeh s kozakiškimi plesi; tudi slovaški akademski pevski zbor je zapel par pesmi. Tega večera pa se je udeležilo tudi izredno veliko število slovenskih akademikov in drugih

šli. Komaj so ti naprej odšli, je že general Marmont 18. ino 19. junia drugo francozsko armado skoz Cele peljal.

18. junia se je tu prav junaško obnašal Karl Luszinsky, poročnik cesarskih husarov. V tukajšnjem ljubanskem predmestu je on pričakoval Francoze ino kad so že blizo njega prišli, se je na svojevga konjiča vsedel, ino je po Francozih vstrelil, potem pa pred francozkimi konjiki, ki so se za njim spustili ino so po njim strelali, kakor ptica skoz mesto šel, je pri gradskih mestnih vratih še enkrat nazaj po Francozih vstrelil ino potem proti Teharjem šinil.

Luszinsky je pozneje 40 gold. h celski fari vložil, naj bi se tu vsako leto 18. junia ena sv. meša v farni cerkvi za njega brala, pri gradskih mestnih vratih je pa postavil kapelico s križem ino s napisom:

»Qui confidit Deo fortis est ut leo.«

prijatelj; Slovenski mladinski pevski zbor, ki je zapel Ob večerni uri, Guazek in Slovenec sem, je bil nagraden z dolgo trajnim ploskanjem in odobravanjem.

Dvojezični pouk na koprskih šolah

Z letošnjim šolskim letom 1959-60 bodo začeli izvajati v koprskem okraju dvojezični pouk na slovenskih šolah. Medtem bo na italijanskih šolah pouk samo v italijanščini. Na osnovnih šolah bodo imele dve uri italijanščine na teden, na učiteljsku pa šest ur. Pogovor v italijanščini bodo uvedli letos tudi v otroških vrtcih. Slovenci čutijo potrebo, da se pričlupe tudi italijanskega jezika, čeravno prebivajo v Jugoslaviji. Kdaj se bodo začeli učiti slovenščine Italijani v Italiji?

25. radijsko-televizijska razstava

AI - Od 12. do 21. septembra bodo priredili na prostoru milanskega vzorčnega velesajma 25. italijansko razstavo radijske in televizije. V letu 1958-59 je izdelala italijanska industrija 750 tisoč radijskih sprejemnikov vseh vrst ter 430.000 televizijskih sprejemnikov.

Prva radijska razstava je bila 1. 1928 prav tako v Milanu. Razstavljalceve je bilo 21. L. 1949 so prikazali na taki razstavi prve uspehe v televizijskih oddajah. Letos bo razstava znatno večja kot lansko leto.

Dobra letina — nesreča za kmetje

Kakor se zgornji naslov čudno sliši, je resničen. Letos je zelo dobra letina skoraj za vse pridelke. Obilne padavine so pomagale, da so vsi pridelki dobro obrodlili. Četudi so bile tudi hude nevihte in neurja, ki so povzročila občutno škodo ino tam, vendar moramo priznati, da letošnja letina dobra. Ker je bilo tudi dosti pridelka, se zdi, da ga je že skoro preveč. Zato padajo cene vsem kmetijskim pridelkom, posebno še vinu in zelenjavi. Staro vino ponujajo sedaj že občutno podlastno ceno.

Vendar pri prodaji na drobno ni nikjer opaziti, da bi kdo hotel cene kaj nižjati, četudi si trgovci in gostilničarji oskarje blago po tako nizkih cenah. Od dobre letine imajo zopet korist le trgovci, kmetje pa izgubo. Delavec in meščan pa sta vedno pri istem; drago morata vse plačevati, kar kupujeta, pa naj bo letina dobra ali slaba.

OBVESTILA

VPISOVANJE IN POPRAVNI IZPITI na osnovnih šolah v goriškem in doberdobskem okrožju. Vpisovanje se pričnjo na vseh osnovnih šolah goriškega in doberdobskega okrožja dne 16. t. m. in zaključiti dne 30. t. m.

PODROBEN RAZPORED je sledeči:
Goriško okrožje: 21. sept. izpit čez II. razred v Gorici ul. Croce in Randaccio v Standrežu, Podgori, Pevmi (za Pevmo in St. Maver), Steverjanu, Valerišču in Jazbinah.

22. in 23. sept. izpit čez V. razred na vseh prej imenovanih šolah ter v Plešivem in Skriljevem.

Doberdobsko okrožje: 21. sept. izpit čez II. razred v Doberdodu, Sovodnjah in Rupi.

22. in 23. sept. čez V. razred v Doberdodu, Sovodnjah in Rupi.

24. sept. izpit čez II. in V. r. v Gabrijah

25. sept. izpit čez II. in V. r. na Vrhu

26. sept. izpit čez II. in V. r. v Jamljah

28. sept. izpit čez II. in V. r. v Dolu

Izpitne komisije so iste kot v prejšnjem roku.

Otroci rojeni 1. 1953 (za prvi razred) morajo predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju, ostali pa spričevalo.

Solsko leto 1959-60 se otvori dne 1. oktobra s šolsko mašo.

DAROVİ

Za bolno Cvetko: Družina Cej - Gorica 500 lir. V štv. KG je bilo po pomoči objavljeno, da je Fabris Marija, ki je darovala 1000 lir iz Gorice, namesto iz Trsta.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, smrtnice L 30, več 7 % davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Fatimska Kraljica vabi verne Slovence na Opčine 13. sept. popoldne